

Dat was Simon Korteweg, dit is H III, NOS Jazz, MdR. De Geschiedenis van de Jazz, deel 20.

laat 1 New Orleans Rhythm Kings: Golden leaf strut (Mares, Roppolo, Morton)
A/1 - 2:53 - CBS BFG 62234

New Orleans jazz opgenomen in New Orleans. Paul Mares-trompet, Santo Pecora-trombone, Leon Roppolo-klarinet, Charlie Cordella-tenorsaxofoon, Red Long-piano, Bill Eastwood-banjo, Chink Martin-tuba, Leo Adderdrums, onder de naam New Orleans Rhythm Kings, maar vier musici kwamen uit het Half Way House Dance Orchestra. 23 januari 1925 voor Okeh opgenomen: "Golden leaf strut", eigenlijk "Milneburg joys", maar ongewijfeld door Roppolo genoemd naar de edelste soort marihuana toen uit Mexico. Dezelfde dag nam een weldegelijk bestaande band op: het Original Tuxedo Orchestra, geformeerd in 1917 door trompettist Oscar Celestin en trombonist William Ridgely. Dit is de "Original Tuxedo Rag".

idem Original Tuxedo Orchestra: Original Tuxedo Rag (O.Celestin)
A/2 - 2:41 - idem

"Original Tuxedo Rag", New Orleans, 23 januari 1925. Oscar Celestin en Kid Shots Madison-trompetten, William Ridgely-trombone, Willard Thoumy-alt, en Paul Barnes-tenorsaxofoon, Manuel Manetta-piano, John Marrero-banjo, Simon Marrero-bas, Abby Poster-drums. Celestin is tot zijn dood in 1954 op 70 jarige leeftijd, blijven spelen; Oscar 'Papa' Celestin and his Original Tuxedo Orchestra.

Nog een band in de Crescent City, ook weer een zwart orkest, dat van trompettist Sam Morgan. Columbia maakte in 1927 een hele serie opnamen van zijn orkest dat kwa instrumentatie en speeltrant erg leek op de band van Celestin. Weinig individualisme, maar gewoon DE jazz uit New Orleans, toen. "Steppin' on the gas".

idem Sam Morgan's Jazz Band: Steppin' on the gas (S.Morgan)
B/1 - 2:42 - idem

Sam Morgan's Jazz Band: Steppin' on the gas, New Orleans, 14 april 1927. Sam Morgan en Isaiah Morgan-trompetten, Jim Robinson-trombone, Earl Fouche-sopraan en altsaxofoon, Andrew Morgan-klarinet en tenorsaxofoon. Tink Baptiste-piano, Johnny Dave-banjo, Sidney Brown-bas, Nolan Williams-drums. Geen opzienbarende muziek, maar ik vond het toch terzake om even wat te laten horen uit de jaren twintig van de stad die de eerste grote jazzmusici voortbracht. Juist die waren allemaal allang vertrokken, vooral naar Chicago waar ik de delen 7 t/m 19 van deze serie aan besteedde. Ik ging tot 1929 omdat toen ook in Chicago de jazzontwikkeling praktisch tot stilstand kwam door het afreizen, voornamelijk naar New York, van de belangrijkste jazzmusici. En dus gaan we nu in New York verder, 1923, omdat de periode

daarvoor in de eerste delen van deze geschiedenis behandeld is. Omdat muziek door mensen voor mensen gemaakt wordt, en zeker in jazz is er een sterke, directe band tussen musici en publiek, kun je de manier waarop al die mensen in de maatschappij functioneren niet buiten beschouwing laten als je echt wat van die muziek wilt weten.

*in land
verhield* Dus, Frederick Douglass, 1817-1895, was de eerste grote zwarte leider, na hem kwam Booker T. Washington, 1856-1915. Rond de eeuwwisseling werd het de in 1868 geboren William E. Burghardt DuBois, en James Weldon Johnson, 1871. Booker T. Washington leidde zijn volk op tot land- en fabrieksarbeiders, was anti-intellectueel, maar DuBois, wetenschapsman, journalist en super-intelligent, had daarentegen weinig directe binding met het volk. In 1905 bracht hij de toplaag van de zwarte intelligentia bij elkaar, en ^{80:86}haar aanleiding daarvan Mary White Ovington de 'White Liberals'. Die namen het initiatief tot oprichting van de National Association for the Advancement of Colored People, de NAACP. DuBois en zijn groep deden mee waardoor het een inter-raciale organisatie werd. Het jaar was 1909 en DuBois werd de belangrijkste figuur in de NAACP. Hij en James Weldon Johnson, diplomaat, auteur en songtekstschrijver, opereerden vanuit Harlem, New York.

Toen New York nog Nieuw Amsterdam heette bouwden de Nederlanders in 1613 op het zuidelijkste puntje van Manhattan de eerste huizen aan wat nu Broadway ~~xxx~~ is. Oostelijk van het noordelijkste stuk Broadway, toen een Indiaans voetpad, stichtte gouverneur Peter Stuyvesant in 1658 een landbouwgebied dat hij Nieuw Haarlem noemde, ten noorden van waar nu Central Park ligt, met als natuurlijke grens de Haarlem Rivier. Na 1880, toen de Elevated Train, spoorweg ver boven de grond op een ijzeren viaduct-constructie, van zuid-Manhattan doorgetrokken was naar de 129ste straat in Harlem, kwam daar een enorme grondspeculatie op gang en werden er luxueuze buitenhuizen gebouwd voor millionairs als de Vanderbilts en de Astors. Het latere beurscentrum Wallstreet was in 1709 nog slavenmarkt, maar de staat New York schafte al in 1785 de slavernij af waardoor er 22.000 vrije zwarte mensen woonden. Honderd jaar geleden bereikte het inwonertal van New York City, Manhattan, het miljoen, waarvan bijna 14.000 zwart was. Door migratie uit het zuiden liep dat aantal snel op tot 20.000 rond 1900 toen de zwarte wijk van New York in zuid-Manhattan lag, met als grenzen de 65ste straat ~~ix~~ aan de noordzij, 7th Avenue aan de westkant, de 16e straat op het zuiden en de Hudson als natuurlijk oostgrens.

Rond 1905 was ^(in Harlem) de grondspeculatie en wilsgroei van dure huizen volledig uit de hand gelopen, er kwamen weinig of geen bewoners. De kapitale panden werden omgebouwd tot flats voor de wat beter gesitueerde zwarte klasse en de trek van zuid- naar noord-Manhattan, ~~Harlem~~ begon. Vooral na 1915 kwamen daar ook weer grote aantallen zwarte ~~zuid~~ mensen uit de zuidelijke staten bij, o.a. als gevolg van de eerste wereldoorlog en daardoor het vertrek van tienduizenden emigranten naar Europa. ~~Er was werk.~~

Rond 1920 stond de NAACP met Dubois als topman zo in de belangstelling dat Harlem wel de zwarte hoofdstad werd genoemd. In '24 woonde er de grootste stedelijke bevolking van de VS. Harlem ging als een magneet werken op de zwarte Amerikaanse bevolking, maar ook de intelligentia, kunstenaars, Schilders, beeldhouwers en schrijvers - en maar één van die laatste groep had belangstelling voor jazz, begreep dat jazz DE zwarte muziek was: Langston Hughes, 1902-1967. Die kunstenaarsbeweging werd de Harlem Renaissance genoemd, ~~men~~ zocht ~~een~~ een nieuwe, vooral eigen identiteit, die van de New Negro, zoals Alain Locke in 1925 zijn anthologie noemde met verzameld litterair werk. De groep was zich ook bewust van het Afrikaans verleden.

Marcus Garvey, Jamaica 1887, had daar in 1914 zijn Universal Negro Improvement Association, UNIA, gesticht, beïnvloed door wat hij over Booker T. Washington las. Hij kwam naar New York, naar Harlem, organiseerde daar ook de UNIA en kreeg in zeer korte tijd een enorme aanhang omdat hij in tegenstelling tot Dubois een volkse politicus en organisator was. Zijn taal werd begrepen door de massa.

Marcus Garvey wilde de zwarte bevolkingen van de hele wereld aan elkaar binden, Afrika van de koloniale overheersing bevrijden en via de schaarvaartmaatschappij Black Star Line een zwarte economische wereldmacht opbouwen. De interracial NAACP werd geduld in de VS, maar Garvey werd door wit Amerika niet alleen als een gek beschouwd, vooral als een gevaarlijke gek. Later werd als truc 'belastingontduiking' bedacht, toen was het 'fraude via de posterijen'. In 1923 werd hij gepakt en in '25 veroordeeld tot 1000 Dollar boete en 5 jaar gevangenisstraf, door te brengen nota bene in Atlanta, Georgia - nog in 1957 zong Dizzy Gillespie "I never go back to Georgia". Maar al in '27 werd Marcus Garvey eenvoudig gedeporteerd naar Jamaica en was men van hem af, hoewel zijn invloed jaren lang bleef doorwerken. En in 1961 schreef Max Roach "Garvey's Ghost".

Met de beurskrach van 1929 stortte ook de Harlem Renaissance in, de beweging die te weinig met het volk en de werkelijkheid te maken had.

Maar al met al had die Harlem Renaissance, 1920-1930, een grote ~~max~~ ~~interesses~~ van de blanke kunstenaars voor hun zwarte collegas gewekt, en een grote nieuwsgierigheid van de witte middenklas voor de Neger en Harlem. Als gevolg van die belangstelling werd Harlem het uitgangscentrum van New York voor blank en zwart. Zeer gunstig was ook het verbod op ~~te~~ maken en verkopen van alcohol houdende drank dat op 17 januari 1920 inging, en waardoor vooral in Harlem de illegale kroegen, de Speakeasies, als paddestoelen uit de grond kwamen. En alle clubs, klein of groot, ordinair of chique, boden entertainment: zwarte muziek en shows.

Niet dat zuid-Manhattan volledig van jazz verstoken was. Fletcher Henderson, 18 december 1898^{*} geboren in Cuthbert, Georgia, zou chemie gaan studeren, kwam daarvoor naar New York en werd pianist. Hij had sinds zijn 6e jaar les gehad. Henderson begon bij de muziekuitgevers Harry Pace en W.C. Handy - die van de "St. Louis Blues", en dat was in 1920. Het jaar daarop begon Pace de eerste zwarte grammofoonplatenmaatschappij, Black Swan, en Henderson ging met hem mee om vocalisten te begeleiden als Ethel Waters, en studio-orkesten te leiden. Zomer '23 zocht de Club Alabam aan de 44ste straat een nieuwe band voor de shows en de dansmuziek, Henderson deed auditie met musici die hij vaak voor zijn studio-orkesten koos. Hij kreeg dat engagement waardoor de band op permanente basis kon gaan werken. 7 augustus 1923 nam hij voor Vocalion een eigen stuk op: "Dicty blues".

laat 2 Fletcher Henderson a/h Orchestra: Dicty blues (Henderson)
A/1 - 2:37 - CBS BPG 62001

"Dicty blues", de band van Fletcher Henderson in New York, 7 augustus 1923. Met Elmer Chambers en Howard Scott-trompetten, Teddy Nixon-trombone, Don Redman en Coleman Hawkins-klarinet en saxofoons, de leider aan de piano, Charlie Dixon-banjo, Bob Escudero-tuba, Kaiser Marshall-drums. Soli door Coleman Hawkins-tenorsaxofoon, ~~Hendersonxxxxxxx~~ en op klarinet Don Redman. Coleman Hawkins, ~~xxxxxx~~ 21 november 1904^{*} geboren in St. Joseph Missouri, was in '23 met de Jazz Hounds van Mamie Smith naar New York gekomen, en hij zou als tenorsaxofonist de beroemdste musicus van de band worden. Belangrijker op dat moment was Don Redman. Hij kwam uit Piedmont, West Virginia, was daar 29 juli 1900 geboren. Als 3-jarige begon hij met cornet om vervolgens alle koper- maar vooral rietinstrumenten te leren bespelen, tot en met hobo. Hij studeerde aan verschillende muziek-scholen, en de conservatoria van Chicago en Boston. Met Billy Page's Broadway Syncopators kwam hij maart 1923 naar New York en ontmoette daar Fletcher Henderson.

Don Redman had voor Page arrangementen gemaakt, hij ging dat nu voor Henderson doen, "Dicty blues" was er een voorbeeld van. Arrangeren was nog erg nieuw toen, want de bands waren tot dan niet zo groot en veel jazzmusici waren slechte lezers. Dus had de orkest-leider of een andere gevorderde muzikant soms partijen bedacht die voorgespeeld werden tot men ze uit het hoofd kende, of de individuele musici zochten zelf hun partijen uit. Head-arrangements noemt men dat, verkort tot 'Heads'. Don Redman was een pionier van het ge-schreven arrangement en Henderson koos musici die goed konden lezen. Zo kon sneller een repertoire opgebouwd worden, maar vooral ook meer aan vorm en kleurschakering gedaan worden - het bereiken van geplande effecten. Een stuk van Elmer Schoebel nu, gearrangeerd door Don Redman en opgenomen voor Vocalion, 15 april 1924. Joe Smith is als derde trompettist aan de band toegevoegd. In "Teapot dome blues" ~~xxxxxx~~ zijn de solisten: Redman, Hawkins, Fletcher Henderson, trompettist Chambers en trombonist Nixon. En dat is het slot van deel 20 in De Geschiedenis van de Jazz, MdR.

Fletcher Henderson a/h Club Alabam Orchestra: Teapot Dome Blues
A/2 - 2:55 - idem (Schoebel, Mills, Lottman)

0 0 0 0 0

27 32
2 55

30 32